

Vår saksbehandler

Gaute Stavik, Gaute.Stavik@nhn.no

Vår dato

16.08.2017

Deres dato

08.06.2017

Vår referanse

17/04352-2

Deres referanse

16/2211

Det kongelige samferdselsdepartement

NORSK HELSENETTS HØRINGSSVAR TIL RAPPORTEN ROBUSTE OG SIKRE NASJONALE TRANSPORTNETT - MÅLBILDER OG SÅRBARHETSREDUSERENDE TILTAK

Norsk Helsenett (NHN) viser til Samferdselsdepartementets brev av 8.juni 2017, om tilbakemeldinger på rapporten Robuste og sikre nasjonale transportnett – Målbilder og sårbarhetsreduserende tiltak (ROBIN-rapporten).

Norsk Helsenett har etablert et eget stamnett som designes med 3N-redundans. Etter en offentlig anbudskonkurranse ble det besluttet at nettet bygges på Broadnet sin infrastruktur, hvor vi får full tilgang til traséinformasjon. Denne tilgangen er nødvendig for at NHN skal kunne verifisere og garantere diversitet mellom sambandene. Manglende traséinformasjon er et vesentlig hinder for å kunne benytte andre aktører og heve diversiteten ytterligere.

På generelt basis vil NHN støtte tiltak som gir oss bedre tilgang til fiberinfrastrukturen slik at vi kan styrke og optimalisere vårt nett. Men det er viktig at tiltakene ikke går på bekostning av konkurransen i markedet. En effektiv konkurranse sikrer at prisene holdes lave og at aktørene strekker seg maksimalt for å levere etter våre behov.

Rapporten berører dette flere steder og vi kommenterer ytterligere til noen aktuelle punkt.

2.1.3 Forbindelser til utlandet

Fra Finnmark finnes en fiberforbindelse mot grensen til Finland. Blant annet skal Uninett, i samarbeid med forskningsnettene i Sverige og Finland, benytte denne forbindelsen for å gi forsknings- og utdanningsinstitusjoner i de nordligste delene av Norge og Finland bedre nettforbindelser og redundans.

NHNs kommentar: NHN samarbeider med Uninett og vi vil også ta i bruk denne forbindelsen for å sikre tilstrekkelig redundans i Troms og Finnmark (3 uavhengige forbindelser). Ytterligere tiltak for å heve kapasiteten og diversiteten i Troms og Finnmark kan være nødvendig.

5 Drøfting av sårbarheter og risiko

NHNs kommentar: Kapittelet gir en god oversikt over de sårbarheter vi har og de hindringene som stopper aktørene fra å heve redundansen ytterligere.

5.1.4 Drøfting

I et samfunnssikkerhetsperspektiv, ..., er imidlertid diversitet det mest relevante virkemiddelet. Primært kan dette løses gjennom diversitet på transportnettleverandører.

NHNs kommentar: For at diversitet på transportnettleverandører skal gi nytteverdi for en enkelt aktør, må man få tilstrekkelig traséinformasjon til å kunne verifisere diversitet mellom aktørene og man må finne løsninger for å opprettholde diversitet. For eksempel ved at kunden kan bestille samband som låses til bestemte traseer.

Målbilder:

NHN har kommentert de målbildene som anses mest relevante for oss.

Målbilde 1B: *Statlig eide tjenestenett benytter flere autonome transportnett.*

NHNs kommentar: På NHNs stamnett produserer NHN Helsenettet som et eget IP-VPN. Med begrepet "statlig eide tjenestenett", forstår vi det som at man kun mener at NHN skal kjøpe samband fra flere transportaktører, ikke at man skal rute Helsenettet via IP-nettene til flere transportaktører. Det siste vil med høy sannsynlighet generere feil.

For at NHN skal ha kontroll på sitt nett, må vi vite hvor trafikken går. Ved å leie all infrastruktur fra én leverandør har vi i dag skaffet oss slik kontroll. Målbilde 1B kan kun gjennomføres når man har etablert løsninger som sikrer at vi kan verifisere diversiteten mellom aktørene og styre trafikken slik vi vil. Hvis ikke kan dette tiltaket i verste fall gi dårligere robusthet.

For både målbilde 1B og 1C mangler det dimensjoneringskrav. Hva er tilstrekkelig redundans og hvem skal godkjenne dette?

Målbilde 2C: *Fysisk redundans i transportnettene til tettsteder og strategiske områder.*

NHNs kommentar: NHN støtter dette tiltaket. Vi mener det i tillegg bør pekes på hvem som skal ivareta at tiltaket oppfylles, dvs at aktørene har geografisk adskilte traseer. Det må også etableres mekanismer som sikrer at kundene kan kjøpe samband som utnytter redundansen på tvers av aktørene.

Bruk av Forsvarets nett er et tiltak vi støtter. Vi ønsker imidlertid at større aktører som NHN gis egen tilgang til å etablere samband via forsvarets nett, uavhengig av de mekanismer transportnettaktørene etablerer. Tilgang til forsvarets nett kan gi NHN rask gevinst med tanke på økt redundans og diversitet.

I kapittel 3.1 poengterer man at rapporten ikke omfatter plattformer for tjenesteproduksjon. Vi tolker likevel målbilde 2C til at man ønsker at det skal tilrettelegges for at IP-nettene til ulike aktører skal kunne rutes i alle landsdekkende transportnett. Det fremkommer ikke hvordan man ser for seg at dette skal gjøres.

Tiltak:

Tiltak 1: *Nkom presiserer kravet til forsvarlig sikkerhet for å møte risikoen for logiske feil i transportnettene.*

NHNs kommentar: NHN støtter tiltaket og vil bruke kravene i risikovurdering av vårt eget stamnett.

Tiltak 2: *Kompensere merkostnader ved etablering av flere sammenhengende fiberforbindelser.*

NHNs kommentar: Tiltaket støttes. Gjennom etablering av sitt stamnett har NHN sett behovet for å etablere nye forbindelser som øker redundansen og reduserer latency. Utfordring med finansiering er noe som forsinker dette i dag.

Tiltak 3: *Kompensere merkostnader ved bruk av transportnettjenester fra minst to uavhengige transportnett til utvalgte steder.*

NHNs kommentar: I den grad en aktør blir pålagt å kjøpe samband han ellers ikke har insitament til å kjøpe, er det fornuftig at man har mekanismer for å kompensere merkostnader. Men det er en risiko for at tiltaket ytterligere reduserer konkurransen i markedet.

Tiltak 4: *Kompensere merkostnader ved ruting av utenlandstrafikk utenom Sverige.* Ikke relevant for NHN.

Tiltak 5: *Etablere et Transportnettforum med tilsvarende struktur og arbeidsform som dagens Bredbåndsforum.*

NHNs kommentar: Tiltaket støttes og NHN er en naturlig deltager.

Tiltak 6: *Offentlige virksomheter som har samfunnsviktige funksjoner, skal kjøpe transportnettjenester fra flere uavhengige transportnetttilbydere.*

NHNs kommentar: NHN kjøper og leverer transportnett til sykehusene gjennom sitt stamnett. Vi tolker tiltaket til at NHN i så fall vil pålegges å benytte flere uavhengige tilbydere i sitt stamnett og må sikre at hvert enkelt sykehus har tilstrekkelig tilgang til tjenestene i Helsenettet i tilfelle det oppstår feil i ett av transportnettene vi benytter.

Tiltaket beskriver ikke hvor stor andel av kapasiteten som skal kjøpes av tilbyder nummer 2 eller hvorvidt sambandene skal dimensjoneres slik at all trafikk skal kunne rutes via én leverandør i feilsituasjon.

Tiltaket forutsetter at NHN får tilstrekkelig innsyn til å verifisere diversitet, eller at diversitet kan garanteres på annen måte.

Tiltaket vil fort bli svært kostbart (minst dobling av kostnader). Vi mener også at det er urimelig å legge dette kravet på hver enkelt offentlig tjenesteleverandør. Alternative tilnærminger er at sikring av leverandør-diversitet gjøres til et krav opp mot leverandørene, eksempelvis i konsesjonsbetingelser eller i forhold til alle statlige anskaffelser. Alternativt

at staten etablerer et felles transportnett basert på diversitet, tilstrekkelig redundans og innsyn i og kontroll med fysiske traséer, og at de ulike tjenestenettene har ulike logiske nett i dette nettet.

Tiltak 7: *Myndighetene (Nkom) utarbeider informasjonsmateriale og veileder offentlige og private virksomheter om sårbarheter og hva virksomhetene bør gjøre for å spre sine verdier over flere uavhengige transportnett.*

NHNs kommentar: NHN støtter tiltaket.

Tiltak 8: *Staten kjøper egne fiberpar på sjøfiberforbindelser som knytter Norge og Svalbard sammen med Nord-Amerika, Storbritannia og det europeiske kontinentet. Som ledd i dette etableres også sjøkabelforbindelse mellom Nord-Norge og Sør-Norge.*

NHNs kommentar: NHN støtter tiltaket og ser selv behov for bedre tilgang, kapasitet og redundans Norge-Svalbard og mellom Nord-Norge og Sør-Norge. Samtidig blir det betimelig å spørre hvem Staten egentlig er i dette tilfellet? Både NHN, Uninett og Statnett er statlige aktører som kjøper fiberforbindelser for å bygge statlige nett. Det bør beskrives bedre hvordan tiltaket skal realiseres og man må sikre at statlige/offentlige aktører som pålegges bruk av flere tilbydere har tilgang til å kjøpe kapasitet i disse forbindelsene.

Tiltak 9: *Legge til rette for enkel tilgang til informasjon om det norske fibermarkedet.*

NHNs kommentar: Tiltaket støttes. For at den etablerte diversiteten skal kunne utnyttes i praksis, må det etableres nye mekanismer som sikrer at kundene kan velge og kjøpe samband med diversitet.

Tiltak 10: *Sørge for at fiber og føringsveier som statlige selskaper disponerer, blir lettere tilgjengelig for tilbydere av transmisjon og datasenterindustrien, og sørge for at statlige selskaper legger ekstra trekkerør og/eller fiberkabler utover eget behov når større fornyings- eller oppgraderingsarbeid utføres.*

NHNs kommentar: Tiltaket støttes. Fiber og føringsveier som statlige selskaper disponerer bør også gjøres tilgjengelig for andre statlige selskaper. Dette bør også inkludere fiber som Forsvaret disponerer.

NHN takker for muligheten til å gi innspill til rapporten.

Med hilsen
Norsk Helsenett SF

Håkon Grimstad
Administrerende direktør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.